

БӨЛІМ: БАЛАБАҚША

ТРИЗ технологиясының заманауи әдістері

ЖАРИЯЛАНДЫ
01.06.2024СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/155114/

ТРИЗ технологиясының заманауи әдістері

ТРИЗ-бұл техникалық қайшылықтарды табу және шешу арқылы шешу және жетілдіру әдістерінің, техникалық есептер мен жүйелердің жиынтығы.

Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған ТРИЗ — бұл бағдарламаның тиімділігін арттыруға, балалар іс-әрекетінің түрлерін әртараптандыруға, балаларда шығармашылық ойлауды дамытуға қабілетті ойындар, сабақтар мен тапсырмалар жүйесі, технология табиғи түрде тұлғаға бағытталған тәсілді жүзеге асыруға мүмкіндік береді.

Мектепке дейінгі жас ерекше, өйткені баланың қалыптасуы оның өмірі болады, сондықтан әр баланың шығармашылық әлеуетін ашу үшін осы кезеңді жіберіп алмау маңызды. Мектепке дейінгі жасқа бейімделген ТРИЗ-технология баланы « барлық жерде Шығармашылық!».

Балаларды оқытудың инновациялық технологияларының ішінде, менің ойымша, жетекші орынды Г. С. Альтшуллер технологиясы алады — өнертапқыштық есептерді шешу теориясы (ТРИЗ). 1946 жылы құрылған бұл теория педагогикада әртүрлі пәндік салаларда өсіп келе жатқан адамның шығармашылық процестерін дамытуға байланысты технологияларды дамытуға күшті серпін берді.

ТРИЗДІҢ мақсаты-балалардың қиялын дамыту ғана емес, болып жатқан процестерді түсініп, жүйелі ойлауға үйрету. Мұғалімнің қолына балалардың бойында қоршаған әлемнің бірлігі мен қайшылығын түсінуге, өзінің кішкентай мәселелерін шешуге қабілетті шығармашылық тұлғаның қасиеттерін нақты практикалық тәрбиелеу құралын беру.

ТРИЗ элементтерін қолданудың артықшылықтары:

- бұл міндетті сабақтар, ойын әрекеттері, режим сәттері кезінде қолданылатын әмбебап құрал;

- әр баланың даралығын ашуға мүмкіндік береді;
- түпнұсқа идеялармен алмасуды ынталандырады;
- мақсатқа жетуде сәттіліктің дәмін сезінуге көмектеседі;
- Шығармашылық тәуелсіз ойлауды ынталандырады;
- балалардың қиялын дамытады, ол ойын, практикалық, көркемдік іс-әрекетте көрініс табады; стандартты емес шешім ұсына алатын, қиын жағдайдан шығудың жолын таба алатын, басқаларға проблеманы басқа қырынан қарауға көмектесетін жеке тұлғаны қалыптастыруға көмектеседі.

Балабақшада ТРИЗДІ сәтті қолдану үшін мұғалімге Қайшылықтар принципі, барлық ресурстарды пайдалану, идеалды түпкілікті нәтиже және т.б. сияқты ұғымдарды жақсы түсіну маңызды. Алайда, мектеп жасына дейінгі балаларға Триздің техникалық арсеналын бояудың қажеті жоқ — көп тәжірибе жақсы болсын.

Мысалы, баланың ойыншығы сынған. Қарама-қайшылық принципін қолдана отырып, оның жақсы немесе жаман екенін нақтылауға болады. Жауап «жаман» болуы мүмкін. Содан кейін барлық зияткерлік ресурстарды пайдалану күшіне енеді: оны қазір қалай пайдалануға болады? Стенд ретінде? Немесе бұл үш дөңгелекті басқара алатын супер көлік пе?

Мектепке дейінгі жаста баланың әлі қалыптасқан дүниетанымы жоқ. Сондықтан, осы кезеңде балабақшадағы ТРИЗДІҢ рөлі аналитикалық және салыстырмалы ойлауды дамыту, мүмкін шешімдерді табу және оңтайлы таңдау мүмкіндігі болып табылады. Алайда, болашақта мұндай ақыл-ой тренингі тек ойлаушы тұлғаны ғана емес, әрқашан дами алатын адамды қалыптастырады. Бұл қиындықтардан бас тартып, адасып кететін тар адам емес. Жоқ, бұл өткен қате тұжырымдар мен гипотезаларды білетін, бірақ сенімді түрде алға жылжуды жалғастыратын ойлау түрі. Дәл осы қасиеттер қазіргі қоғамда өте жоғары бағаланады. Мақсатты адам, егер ол оның алдында саңырау бұрышты көрсе, онда талдап, оның пластилиннен немесе қағаздан жасалғанын түсінеді және оны қосымша күш жұмсау арқылы жеңеді.

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.